

PL: Václav Klaus bez roušky a on-line pronesl silné varování studentům: V EU dojde po koronavirové krizi...

- Redakce CZ24 News | 31. března 2020

ČESKO: Bývalý prezident Václav Klaus musel v době koronavirové krize přerušit vyučování na Vysoké škole ekonomické. Pro své studenty ale připravil on-line výuku, ve které se věnoval procesu transformace české ekonomiky z plánované předrevoluční na novou tržní. A pochlubil se mnoha vzpomínkami, že jako tehdejší premiér stál přímo u toho a má na tom velkou zásluhu. V rámci přednášky také zkritizoval Evropskou unii a vyjádřil obavy z ekonomické situace po odeznění pandemie koronaviru.

„Vážení a milí studenti, dovoluji, abych se pokusil o tento experiment, kterým je vysílání výuky on-line formou,“ vysvětlil na úvod Klaus z knihovny Institutu Václava Klause na pražské Hanspaulce. Klaus hovořil bez roušky, ale zavčasu vysvětlil, že je v místnosti sám. Přednáška byla pokračováním cyklu Transformační procesy v České republice, kde Klaus vysvětloval proměnu od předrevoluční plánované ekonomiky k té současné.

Klaus vzpomíná, že v 90. letech byl jednou z klíčových postav transformace ekonomiky a tvorby legislativního rámce. „Více než v práci jsem trávil v Parlamentu, a to byly tehdy dokonce ještě dva parlamenty, ten český a federální, a já mezi nimi jezdil z jednoho konce Prahy na druhý,“ vybavuje si pozdější premiér.

Klíčové podle něj byly debaty mezi zastánci nové liberální ekonomiky a těmi, kdo nejprve chtěli nastavit dokonalý právní rámec. „Ty změny se ale děly společně, vznikaly nové zákony a ekonomika se transformovala,“ vysvětloval Klaus s dodatkem, že ani dnes, po třiceti letech, není legislativní rámec zcela dokonalý a dále se proměňuje.

„Za největší riziko jsme po pádu komunismu považovali možnost, že ta transformace neproběhne, protože jsme ji potřebovali jako sůl. Tím jsme opravdu žili a zasazovali se o to,“ vzpomíná dále Klaus a dodává, že transformace nejenže proběhla, ale proběhla úspěšně. „V České republice, přestože jsme zároveň řešili rozpad Československa, jsme žádné velké chyby neudělali,“ je si jistý Klaus.

Úspěšná transformace byla podle Klause možná zejména díky „relativnímu klidu v politické sféře a její stabilitě“, věří Klaus, který se hned pochlubil, že většinu té doby byl buď ministrem financí, nebo předsedou vlády a místopředsedou federální vlády.

Klaus také hovořil o strachu z přílišného vnitřního zadlužení státu, tedy vysokého schodku rozpočtu. „To je bohužel téma, které nás znovu straší i dnes, v současné situaci,“ srovnal exprezident s plánovaným schodkem 200 miliard korun, který v týdnu ohlásila ministryně financí Alena Schillerová.

Klaus také vzpomíná, jak v prosinci v roce 1990 ve večerních zprávách na České televizi vysvětloval národu fungování inflace. „Tehdy to bylo pro politiky jednoduché, nebylo moc televizních a rozhlasových kanálů, takže když bylo třeba něco sdělit, večerní zprávy na České televizi byly jistotou,“ prohlásil Klaus. „Bylo to asi prvně, co ve zprávách někdo na tabuli vysvětloval takové věci,“ dodal ekonom.

Klaus také dodal, že mnoho levicových ekonomů a politiků tehdy strašilo před obrovskou nezaměstnaností, kterou transformace přinese. „To se ale samozřejmě nestalo, jak jsme my věděli, naopak míra nezaměstnanosti poměrně trvale klesala a dnes ji máme nejnižší v Evropě. To je věc, kterou bych se velmi chlubil, být vládou, ačkoliv oni to nezpůsobili a bylo to dáno dlouholetým vývojem,“ podivil se exprezident, že míru nezaměstnanosti současná vláda příliš nereflexuje.

„Jako alfu a omegu jsme považovali nutnost mít vyrovnaný státní rozpočet a ten rozpočet vydržel vyrovnaný, nebo dokonce mírně plusový až do roku 1997,“ říká Klaus s tím, že tímto vývojem se Česká republika velmi lišila od ostatních postkomunistických zemí. Jak známo, od roku 1998 převzala po Klausově ODS vládu i za pomoci opoziční smlouvy ČSSD současné hlavy státu Miloše Zemana. A právě v tomto období začal podle Klause růst schodek rozpočtu. „Od té doby jsme v deficitech s výjimkou roku 2016 a 2018,“ dodal Klaus. Pochlubil se také, že na počátku 90. let dobře trefili kurz nové koruny, který vydržel opět až do roku 1997.

Klaus také hovořil o strachu ekonomů a politiků, že čeští občané budou v nové tržní ekonomice pasivní. „Respektive báli jsme se potenciální neakceptace nároků a požadavků vyplývajících z existence tržní ekonomiky,“ vzpomíná. „Mnozí kritici transformace nám navíc tvrdili, že občané jsou po desetiletích v plánované ekonomice na tu tržní nepřipraveni a budou se ji muset dlouho učit,“ dodal s tím, že to se nepotvrdilo.

„Nastal rychlý zrod soukromého sektoru, velká část populace se podílela na privatizaci. Lidé jsou totiž od přírody ekonomicky založení, homo economicus, takže není třeba je nějaký nový systém učit, stačí ho změnit a lidé se rychle přizpůsobí,“ pokračoval v přednášce renomovaný ekonom.

On-line posluchači se dočkali také zajímavého srovnání, kdy Klaus hovořil o rozpadu Československa, které ale nepřineslo mnohými očekávaný propad ekonomiky, ale naopak pokračoval růst. „To je dobrá inspirace pro Velkou Británii po brexitu,“ přirovnal Klaus. „Brexit vůbec nemusí být pro britskou ekonomiku tak tvrdý, naopak může rychle vést k dalšímu růstu, jako to bylo u nás,“ dodal známý euroskeptik Klaus.

„Evropská unie navíc svojí nesmírnou extenzí státních zásahů do fungování trhu ten volný trh znehodnocuje a já mám strach, že obrovský útok na trh a na svobodu nastane po koronavirové krizi všude,“ vyjádřil obavy Klaus. „Po skončení krize osvědčíme, nebo neosvědčíme svoji racionalitu a já mám strach, že to bude spíše to druhé. A mám strach, že to vychýlení od svobodného trhu ke státu a centrálnímu řízení s námi pak zůstane velmi dlouhou dobu,“ nastínil Klaus témata příštích přednášek.

Celkově transformaci na tržní ekonomiku v 90. letech hodnotí jako úspěšnou, i zásluhou tehdejší politiky. „My jsme totiž byli politici s ekonomickým smýšlením,“ pochválil se znovu Klaus, který byl premiérem od roku 1992 do roku 1997. „Navíc si jako premiér pamatuji na oběd, který jsem měl s tehdejším ruským premiérem Černomyrdinem, který se mě neustále ptal, jak jsme to dokázali, co jsme přesně dělali. Takže se po půl století učili Rusové od nás a nemuseli jsme poslouchat my je,“ zavzpomínal Klaus.